

kende” Noorderburen. In een recent interview in *Humo* noemde Benno Barnard – de lang in België gewoond hebbende Nederlandse auteur – het nochtans “die *Belgische krimp*”. De Vlaamse gevoelens van onvolkomenheid en zelfdestructie beantwoordden echter binnen de Belgische Context lange tijd aan een economische realiteit. Slechts sinds een dertig-veertigtal jaar, heeft de industriële ontsluiting van Vlaanderen, gekoppeld aan de economische teloorgang van de Waalse industrie, binnen de Belgische staat een nieuw politiek evenwicht geschapen: i.p.v. recessief werd Vlaanderen economisch dominant, wat langzaam, zeer langzaam zijn repercussies had op de culturele situatie. Dit als objectief te duiden gegeven heeft zeker zijn invloed op de onmiskenbare *hausse* in het actuele culturele zelfvertrouwen van de Vlaming, maar tegelijkertijd is dit gegeven alléén onvoldoende om fenomenen als die “Vlaamse golf” te verklaren. Hier dient gezocht naar redenen inherent aan de theater- (én dans-)ontwikkeling zélf, gezien (cf. o.a. Benno Barnards opmerkingen over de receptie van Vlaamse *literatuur* in Nederland) hetzelfde fenomeen niet (of nog niet) terug te vinden is in het domein van de andere kunsten. Dat er iets beweegt in de Vlaamse theater- en danswereld is onmiskenbaar. De artistieke oogst – dit is de meest onvoorspelbare maar ook de meest

doorslaggevende factor – blijkt op dit moment tamelijk rijk te zijn. Er is talent, er wordt gecreëerd, de resultaten van die creatie worden naar buiten gebracht.

Vakmanschap

Opvallend is echter dat de in Nederland bejubelde produkties praktisch uitsluitend gemaakt zijn door kleinere gezelschappen of door ad hoc produktiekernen. De kloof die ten tijde van het ontstaan van het politieke theater (cf. in Nederland de Actie Tomaat) in het theaterlandschap geslagen werd, lijkt elke dag nog breder te worden. Om het genuanceerd te stellen: aan de ene kant is er het gevestigde, verstarde grote theater, dat sindsdien nog meer verzandde in routine en afbraak van kundigheden en aan de andere kant zijn er een aantal gemarginaliseerde groepen, die stilaan hun eigen vormtaal ontwikkelden en door hun nadenken over de diverse facetten van een voorstelling (acteerstijl, regie, scenografie, dramaturgie, enz.) een essentiële bijdrage gingen leveren tot een meer professionele benadering van het theater in Vlaanderen (Uiteraard ligt er ook nog heel wat tussen deze twee uitersten).

Dit relatieve meesterschap over theatrale middelen is wellicht het enige echt bindende element tussen de diverse voorstellingen die men in

het Noorden vandaag als een Vlaamse golf ervaart; in wézen echter is het kenmerk van deze “beweging” dat het geen beweging is. Daar waar binnen het politieke theater uit gelijkaardige motiveringen ook vergelijkbare vormelijke concepten resulteerden, lijkt elke eenmakende gedachte i.v.m. theater en maatschappij en dus ook elke eenmakende vormelijke consequentie vandaag uit den boze; in hun werk brengen een aantal kunstenaars uit die “Vlaamse golf” op een individuele wijze een eigen orde aan in de door hen als chaotisch ervaren maatschappelijke en artistieke bouwstenen; terwijl andere onder hen in feite ver af staan van dergelijke bewust marginale opstelling.

Maar heeft men in Nederland dan geen gelijkaardige evolutie gekend of zijn er binnen de theatersituatie van onze noorderburen elementen aan te treffen die een grotere ontvankelijkheid voor deze Vlaamse produkten kunnen rechtvaardigen?

Ad hoc

In verband met de Nederlandse tooneelsituatie vatten we Tom Blokdijs betoog samen. In de periode 1965-70 kende men in Nederland een explosie van het aantal gezelschappen; de hoeveelheid voorgestelde produkties vertienvoudigde.